

19.09.2003
Oed 4376/41/2001
OM 014:00/2001
Lauri

4376/41/2001 OM014:00/2001

LAUSUNTO OSAKEYHTIÖLAKITYÖRYHMÄN MIETINNÖSTÄ

Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitolta on pyydetty lausuntoa osakeyhtiölakityöryhmän mietinnöstä. Lausuntonaan TT, käytyään tiiviin keskusteluprosessin jäsenyritystensä kanssa, esittää seuraavaa.

Yleistä

TT kannattaa osakeyhtiölain kokonaisuudistuksen yleisperiaatteiden toteuttamista. Tosin lakiuudistus ja sen yksityiskohdat vaativat vielä sekä asialliseen sisältöön että sanamuotoihin kohdistuvaa lisätyötä. TT on huolissaan myös siitä, että eräiden muutosehdotusten toteuttaminen saattaa johtaa ennakoitavuuden vähenemiseen.

Uudistusehdotuksen tavoitteena on ollut kilpailukykyisempi yhtiöoikeus. Ehdotusta laadittaessa on onnistuttu omaksumaan hyvin uudenlainen lähestymistapa ja pitämään mielessä, että korkeatasoisesta sääntelystä on tullut yksi kilpailutekijä kiristyneessä kansainvälisessä kilpailussa. Lakiin liittyy kuitenkin mm. erityisesti eräitä varojen jakoon sekä osakkeenomistajan moiteoikeuksiin liittyviä säännöksiä, joiden sisällyttämistä osakeyhtiölakiin TT vastustaa.

Erilaisten yritysten tarpeet huomioon

Lakia uudistettaessa on otettu huomioon erityisesti pörssiin listattujen yhtiöiden ulkomaisen osakkeenomistuksen merkittävä kasvu. Lisäksi lakiehdotuksessa otetaan huomioon entistä paremmin sekä suurten ei-listattujen että pk-yritysten tarpeet.

Käyttäjäystävällisemmäksi uudistettu osakeyhtiölakiehdotus korostaa yleisten periaatteiden noudattamista, pakottavan sääntelyn vähentämistä sekä yritykselle annettavia mahdollisuuksia poiketa lain pääsäännöistä eli yritysten hakemaa joustavuutta on lisätty. Lain selkeyttäminen edistää erityisesti pienten yhtiöiden asemaa. Näiden tarpeita palvelee esimerkiksi se, että ne voivat toiminnassaan tukeutua pelkästään lain säännöksiin eikä niiden tarvitse määritellä toimintaperiaatteitaan yksityiskohtaisesti yhtiöjärjestyksissään. Myös muutoin pienten yhtiöiden hallintoon on tehty kannattavia kevennyksiä. Lain rakennetta on myös selkeytetty. TT uskoo, että

Elinkeinopolitiikka

Antti Maijala, Pekka Salomaa

19.9.2003

2 (14)

suomalaisen yritystoiminnan kilpailuedellytyksiä tukeva laki helpottaa yrittäjyyttä ja lisää Suomen houkuttelevuutta yhtiöiden kotipaikkana.

Joustavuus vähentää myös ennustettavuutta

Toisaalta lain joustavuuteen liittyy myös riskejä. Pakottavan sääntelyn vähentäminen merkitsee siirtymistä jälkikäteisvalvonnan suuntaan. Ei ole suotavaa, että muutokset johtaisivat lisääntyvään kärejööintiin. Mielestämme tavoitteena tulee olla toimiva tasapaino joustavuuden ja tarkoituksenmukaisten oikeussuojakeinojen välillä.

Ehdotukseen sisältyy monia merkittäviä muutoksia. Niistä voidaan mainita

- varojen jakoon liittyvät kysymykset, kuten esimerkiksi yhtiökokouksen oikeus päättää hallituksen esittämää suuremmasta osingosta,
- tilintarkastusvelvollisuuden poistaminen pienten yhtiöiden osalta,
- maksukykyisyyskriteerin asettaminen varojen jaon edellytykseksi aiempien laskennallisten rajojen sijaan,
- vahingonkorvaussäännöksiön tiukentaminen ottamalla käyttöön muun muassa ns. käännetty todistustaakka ja antamalla yksittäiselle osakkeenomistajalle oikeus kanteen nostamiseen yhtiön lukuun. Samalla on kiristetty osakkeenomistajan ja yhtiökokouksen puheenjohtajan vastuuta (ks. jäljempänä 22 lukua käsittelevässä kappaleessa esitettyä),
- päätöksen pätemättömyyttä koskevat säännökset, erityisesti hallituksen valtuutuksen nojalla tehdyn päätöksen mitättömyys eräin edellytyksin,
- erilaisten yhtiökohtaisten vaihtoehtojen mahdollistaminen yhtiöjärjestyksellä,
- toimialamäärittelyn poistaminen yhtiöjärjestyksestä,
- siirtyminen nimellisärvottomuuteen perustuvaan uuteen pääomajärjestelmään,
- yhtiökokouksen toimivallan kasvattaminen ehdotetulla delegointisäännöllä,
- dispositiivisten säännösten merkittävä lisääminen lakiin.

TT katsoo, että edellä mainittujen ehdotusten toteuttaminen vaatii vielä oikeusministeriön lisäselvittelyä, varsinkin niiltä osin kun toimivassa sääntelyssä ei ole osoitettu puutteellisuuksia. Tällöin tulee varmistaa myös se, että kotimainen sääntely noudattaa yhtiöoikeuden yleisiä kehityslinjoja EU-alueella. Yhtiöoikeutta kehitettäessä tulee erääksi keskeiseksi painopisteeksi valita yhtiön kotipaikan siirtomahdollisuuksien ja muiden rajat ylittävien järjestelyjen helpottaminen. Myös EU-harmonisointi tukee tätä päämäärää.

Elinkeinopolitiikka

Antti Maijala, Pekka Salomaa

19.9.2003

3 (14)

Verotuksen ja kirjanpidon vaatimukset selvitettävä

TT:n mielestä vielä tulisi selkiyttää verotuksen ja kirjanpidon asettamat vaatimukset osakeyhtiöille. Jatkovalmistelussa on tarkoin selvitettävä tulevan IAS-säännösten ja suunniteltujen verolakien muutosten vaikutus erityisesti osakeyhtiöiden varojen jakoon, ja pyrittävä siihen, että OYL:n muutokset otettaisiin huomioon verolain muutosten valmistelussa. OYL:n mahdollistamat menettelyt tulee voida joustavasti toteuttaa veroneutraalisti. Tämä edellyttää eri ministeriöiden välistä kiinteätä yhteistyötä.

Yksityiskohtaiset kommentit:**1 luku****Osakeyhtiön toiminnan keskeiset periaatteet ja lain soveltaminen**

TT kannattaa yleisten periaatteiden kokoamista osakeyhtiölain alkuun. Tämä helpottaa lain tavoitteiden ymmärtämistä ja korostaa yhdenvertaisuusperiaatteen noudattamista. Luvussa on myös toteutettu nimellisarvottomaan järjestelmään siirtyminen siten, että osakepääoma on määritelty ilman, että se jakautuu nimellisarvoisiin osakkeisiin.

TT katsoo, että voimassa oleva nimellisarvoihin perustuva järjestelmä on käytännössä toiminut hyvin. TT ei usko, että ainakaan listatut yhtiöt ottavat laajasti käyttöön uuden järjestelmän, koska nykyinen järjestelmä on osoittautunut käytännössä toimivaksi. Myös joissakin yhtiöissä osingonjako tapahtuu nimellisarvoon perustuen.

Nimellisarvoilla on myös olennaista merkitystä vertailtaessa yhtiön osakkeen historiallista arvoa.

TT katsoo, että voimassa olevan järjestelmän tulisi olla rinnakkainen uuden järjestelmän kanssa ja yhtiö voisi niin halutessaan ottaa käyttöön nimellisarvottomuuteen perustuvan järjestelmän. Laissa tulee ao. kohdissa käsitellä myös nimellisarvoihin perustuvat järjestelyt. Katsomme, että yrityksen tulee tehdä nimenomaisesti päätös nimellisarvottomaan järjestelmään siirtymisestä eikä tämän tule tapahtua "ex lege".

Lain selkeyden ja luettavuuden parantamiseksi olisi mielestämme perusteltua, vaikka ymmärrämmekin tehtävän vaikeuden, luetteloida lain pakottavat säännökset. Muutoin tulkinta täsmentyy vasta oikeuskäytännössä. Pakottavien säännösten yksilöinti on leimallisesti lainsäätäjälle kuuluva tehtävä.

Elinkeinopolitiikka

Antti Maijala, Pekka Salomaa

19.9.2003

4 (14)

2 luku**Perustaminen**

TT katsoo, että yhtiöjärjestyksen vähimmäissisällön tulisi selkeyden vuoksi kattaa myös yhtiön toimiala. Toimialamäärittelyllä on keskeistä merkitystä yhtiön johdon toimivallan laajuuteen ja toiminimen tunnusmerkkioikeudelliseen arviointiin. Esimerkiksi hallituksen ja toimitusjohtajan toimivaltaa ja kelpoisuutta koskevat 6 luvun säännökset edellyttävät yhtiön toimialojen yksilöintiä.

Apporttiomaisuuden osalta tuemme ehdotettua uudistusta, jonka mukaan enää ei tarvittaisi ns. riippumattoman asiantuntijan lausuntoa apporttiomaisuuden arvosta.

3 luku**Osakkeet**

Luvussa on ehdotettu luovuttavaksi nykyisin voimassa olevasta erilajisten osakkeiden äänivaltaeroista (1:20). TT:n jäseniltään saamien kommenttien perusteella ei ole tarvetta äänivaltaerojen kasvattamiseen. Lisäksi julkisesti noteerattujen yhtiöiden osalta kehityssuunta EU:ssa on ennemminkin päinvastainen.

Laissa ehdotetaan myös, että tietyt seikat (5:27) seikat luovat lain nojalla tilanteen, jossa sarjaäänestys tulee sovellettavaksi yhtiökokouksessa. Osakelajikohtaista äänestystä edellytetään pääasiassa samoissa tilanteissa kuin voimassa olevassa laissakin. TT kannattaa nykytilan säilyttämistä.

Ehdotukseen (3:6) sisältyy viittaussäännös, jossa mahdollistetaan yhtiöjärjestyksen määräys, joka alentaa lunastusvelvollisuuden laukaisevaa ääni-osuutta. Tämä selkeyttää oikeustilaa ja on tarpeellinen uudistus. Kuten olemme todenneet toisaalla, AML:n mukainen hinnanmäärittelysäännös lunastustilanteissa tulee uudistaa paremmin vastaamaan markkinoiden muutoksia. Lunastushinnan määrittelyaika on nykylaissa liian pitkä eikä jouta osakkeiden arvon muuttuessa molempiin suuntiin.

TT kannattaa ehdotusta osakasluetteloiden julkisuuden rajaamisesta nykyisestä. Nykyisen julkisuusperiaatteen säilyttäminen osakeomistukseen ei ole kansainvälisen käytännön mukaista. Yhtiöoikeudellisten vähemmistöintressien turvaamiseksi riittää, että asetetaan esimerkiksi nyt ehdotettu 1/1000 osuuden kynnys. Samaa kynnystä ehdotetaan otettavaksi myös Ruotsin osakeyhtiölakiin.

Ehdotus osakkeen nimellisarvosta luopumisesta on muotoiltu niin, että yhtiön täytyy tehdä nimenomainen päätös siitä, että yhtiön osakkeilla on nimellisarvo. Jos laki edellyttää nimellisarvon poistamista tietystä voimaantulopäivästä lukien, johtaa tämä tilanteeseen, jossa kaikkien yhtiöiden täytyy tehdä erillinen päätös nimellisarvojen säilyttämisestä. Saamiemme kommenttien perusteella kuitenkin monet listayhtiöt aikovat säilyttää nimellisarvoiset osakkeet, joten tämä aiheuttaisi ”pakottavia” yhtiökokous-

Elinkeinpolitiikka

Antti Maijala, Pekka Salomaa

19.9.2003

5 (14)

päätöksiä kaikilla niillä yhtiöllä, jotka eivät halua poistaa nimellisarvoa. Säännöksen voimaantulo aiheuttaisi hankaluuksia ottaen huomioon osakeyhtiöiden suuri lukumäärä ja erilaisuus.

Yhtiöiden olisi sallittava päättää nimellisarvon poistamisesta nimenomaisesti, jotta ne voisivat selvittää tästä aiheutuvat seuraukset huolellisesti. Nimellisarvon säilyttäminen ei haittaa yhtiöiden toimintaa. Myös vasta-arvojen säilyttäminen ilman eri toimenpiteitä tulee säilyttää.

Ehdotukseen sisältyy lunastuslausekkeita koskeva säännös, jonka mukaan, jos yhtiöjärjestyksessä ei ole määrätty lunastuslausekkeesta jotakin laissa säädettyä seikkaa, niin lausekkeen osalta tulee pakottavana noudatettavaksi viranomaisten vahvistama ns. malliyhtiöjärjestyksen lunastuslauseke. Se, ettei lunastuslauseke tule ehdotuksen mukaan pätemättömäksi, on kannatettavaa. Kuitenkin malliyhtiöjärjestyksen ottaminen sijaan tulevaksi normiksi saattaa aiheuttaa ongelmia. Esimerkiksi perheyhtiöillä voi olla hyvin erilaisia syitä ja taustoja lunastuslausekkeilleen.

Mielestämme tämä on alue, johon jatkovalmistelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota, koska lunastustilanteet ovat erittäin herkkiä riitaisuuksille.

4 luku

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat osakkeet

Ehdotetut uudistukset ovat osakeyhtiöiden kannalta järkeviä, koska arvo-osuusjärjestelmään siirtymisestä on kulunut jo yhtiöstä riippuen kymmenisen vuotta. siitä on saatu riittävästi kokemuksia. Tällaisia ovat mm. yhteis-tilillä olevien osakkeenomistajien oikeuksien vähentäminen sekä päätös-vaatimuksen lieventäminen arvo-osuusjärjestelmään liittämistä tai poistamista koskevissa asioissa.

Ehdotetussa 3 tai 4. luvussa ei ole otettu huomioon jo nykyisin tapahtuvaa kaupankäyntiä vaihdantakelpoisilla väliaikaistodistuksilla ja muilla vastaavilla instrumenteilla. TT katsoo, että kyseiset muutosten toteuttamisen tarve tulee harkita tässä yhteydessä.

5 luku

Yhtiökokous

Yhtiökokousta koskevissa säännöksissä on määriteltä nykyistä tarkemmin yhtiökokouksen toimivalta ja se, miten erityisesti hallituksen tehtäviä voidaan siirtää yhtiökokoukselle. TT katsoo, että eri elinten toimivallat ja roolit tulee selkeästi pitää toisistaan erillään ja vain poikkeuksellisesti voitaisiin siirtää toimivaltaa yhtiön toiselle elimelle.

Toimivallan siirto saattaisi kuitenkin palvella erityisesti pk-yrityksiä, vaikkakin tällaisten päätösten tuottaminen ja hallitseminen saattaa käytännössä aiheuttaa myös ongelmia päätösten täytäntöönpanossa.

Elinkeinpolitiikka

Antti Maijala, Pekka Salomaa

19.9.2003

6 (14)

Osakkeenomistajan kyselyoikeutta on jossain määrin yksinkertaistettu. Tehdyt ehdotukset vastaavat TT:n näkemyksiä.

Ehdotuksen mukaan yhtiökokous ei enää päättäisi toimielinten vastuuvapaudesta. Ehdotus ei merkittävästi muuta nykytilaa ja on linjassa kansainvälisen käytännön kanssa. Nykyisinkin vastuuvapaus koskee yhtiökokouksen tietoon saatettuja asioita. Myöskään tiedottamiskäytäntöön ei ole esitetty muutoksia. Täten tilinpäätös sekä osavuositarkastukset muodostavat edelleen osakkeenomistajille tiedottamisen ytimen.

Ehdotukseen sisältyy uusi säännös (5:10) siitä, että ”yhtiökokous voi päättää, että kokouksessa voi olla läsnä myös muita kuin tämän tai muun lain nojalla läsnäoloon oikeutettuja”. Vakiintuneen käytännön mukaan yhtiökokous voi tehdä läsnäoloon liittyviä ratkaisuja eikä sen tueksi tarvita erillistä säännöstä. TT vastustaa kyseisen säännöksen kirjoittamista lakiin, koska se voi olla omiaan tarpeettomasti lisäämään äänestämistä ennen varsinaisten kokousasioiden käsittelyä. Ehdotettu säännös edellyttää aina nimenomaista päätöstä ko. henkilöiden läsnäolosta. Jo se seikka, että tällainen asia on asialistalla, voi johtaa tarpeettomiin äänestyksiin. Emme pidä normia tarpeellisenä.

Suomessa ei tällä hetkellä ole käytännössä toimivaa postiäänestysmallia, joka sopisi laajempaan käyttöön. Nykyisessä laissa oleva valtakirjaäänestys ei ole ollut toimiva, eivätkä yhtiöt ole sitä käyttäneetkään. Ruotsin osakeyhtiölakikomitea on ehdottanut uusien postiäänestysäännösten ottamista Ruotsin osakeyhtiölakiin. Asiaa olisi selvitettävä myös Suomessa, ja olisi harkittava, kannattaako ja voidaanko järjestelmä luoda ensin osakeyhtiölain ulkopuolelle markkinapaikan suosituksina USA:n ja Englannin käytännön mukaisesti vai sisällyttää ne osakeyhtiölakiin.

6 luku

Johto ja edustaminen

Säännöksiin on tehty pieniä täsmennyksiä, jotka ovat kannatettavia, kuten oletamat jäsenmäärästä ja toimikaudesta. Vastuunjaon selkeyttä palvelee se, että yhtiökokous valitsee hallituksen ja hallitus toimitusjohtajan. Hallintoneuvosto sen sijaan ei voisi enää valita hallitusta eikä muutoinkaan edustaa yhtiötä. Jatkovalmistelussa tulisi selvittää hallintoneuvoston tarpeellisuus osakeyhtiölain mukaisena toimielimenä.

Yhtiön johtoa koskevista säännöksistä on poistettu kielto, jonka mukaan hallituksen puheenjohtaja ei saa toimia toimitusjohtajana. Corporate Governance -periaatteet saattavat edellyttää näiden tehtävien eriyttämistä. Hallituksen keskeisiin tehtäviin kuluu toimitusjohtajan valinta ja valvonta. Erilaisilla yhtiöillä on erilaiset tarpeet järjestää oma hallintonsa ja tiedottaminen siitä. Uusi ehdotettu normi tuo väljyyttä.

Elinkeinopolitiikka

Antti Maijala, Pekka Salomaa

19.9.2003

7 (14)

OYL:n tulee olla riittävän joustava ja antaa tilaa eri vaihtoehtoilta kuitenkin niin, että laki antaa riittävät peruseriaatteen. TT kannattaa yhtiön johtoa ja edustamista koskevaan lukuun ehdotettuja muutoksia ja katsoo, että ne takaavat riittävän toimintavapauden eri kokoisille yhtiöille. TT katsoo, että lain käytettävyyttä erityisesti pienten yritysten osalta paranevat mikäli edustamista koskevassa säännöksessä mainitaan myös toiminimen kirjoittamisoikeus.

7 luku

Tilintarkastus ja erityinen tarkastus

Merkittävimmät muutosehdotukset liittyvät tilintarkastuspakkoon ja tilintarkastajien kelpoisuuteen. Pienissä yhtiöissä voitaisiin luopua tilintarkastuksesta. Toisaalta tilintarkastajana voisi toimia vain hyväksytty tilintarkastaja.

Näkemyksemme mukaan myös useilla pieniyhtiöillä saattaa olla tarvetta tilintarkastukseen ja niiden toimintaa tukee erityisesti auktorisoidun tilintarkastajan käyttö. Täten kannattammekin ratkaisua, jonka mukaan yhtiöllä tulee olla auktorisoitu tilintarkastaja, jos kaksi seuraavista rajoista täyttyy:

1. taseen loppusumma edelliseltä tilikaudelta on yli 170 000 euroa;
2. liikevaihto edelliseltä tilikaudelta on yli 340 000 euroa; sekä
3. palveluksessa edellisenä tilikautena on ollut keskimäärin yli viisi työntekijää.

Muissa yhtiöissä voidaan luopua yleisestä tilintarkastusvelvollisuudesta. Jatkotyössä tulee ottaa huomioon tilintarkastuslain uudistamishankkeet. Osassa rajojen alapuolelle jäävissä yhtiöissä käytettäneen tilintarkastajia, koska tähän kohdistuvia vaatimuksia voi tulla paitsi osakkeen omistajilta myös yhtiön ulkopuolisilta sidosryhmiltä.

8 luku

Oma pääoma ja tilinpäätös

Oman pääoman lajeja koskeva sääntely poikkeaa voimassa olevan lain sääntelystä. Ehdotuksen mukaan sijoitettu pääoma voidaan kirjata joko osakepääomaan tai vapaaseen omaan pääomaan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Voimassa olevan lain mukaan sijoitettu pääoma tulee kirjata sidottuun pääomaan.

Ehdotuksen toteuttaminen johtaisi siihen, että ylikurssirahasto, joka on korvattu sijoitetun oman pääoman rahastolla, olisi nykytilanteesta poiketen rajoituksetta jakokelpoista, jos yhtiötä ei jakamisen seurauksena uhkaa maksukyvyttömyys.

Elinkeinpolitiikka

Antti Maijala, Pekka Salomaa

19.9.2003

8 (14)

Arvonkorotusrahasto on ehdotuksessa siirretty vapaan oman pääoman eräksi. Ehdotuksen muiden kohtien perusteella arvonkorotusrahasto on kuitenkin luonteeltaan sidotun oman pääoman kaltaista. Arvonkorotusrahaston esittäminen taseen vapaan oman pääoman eränä on omiaan hämärtämään yrityksen taloudellisen informaation selkeyttä. Arvonkorotusrahastoa saadaan käyttää vain rahastoantiin tai siirtoon omaan pääomaan.

TT kannattaa ehdotuksen toteuttamista sijoitetun vapaan oman pääoman rahaston osalta, mutta esittää, että jatkovalmistelussa selkeytetään ehdotuksen suhde tilinpäätösdirektiiviin ja IAS-normistoon sekä että arvonkorotusrahastoa käsitellään sidotun oman pääoman eränä. Osakeyhtiölakiin ehdotetut muutokset tulisi myös ottaa huomioon vireillä olevissa verolakien muutoksissa. On myös tärkeää, etteivät ehdotetut OYL-muutokset johda siihen, että yhtiöiden tilinpäätöksissä jo olevia (eri sidotun pääoman) rahastoja joudutaan muuttamaan lain nojalla. Yhtiöllä voi olla lain voimaantullessa taseen vastattavissa rahasto, johon ei enää tehdä kirjauksia.

Tilinpäätösten vertailukelpoisuuden turvaamiseksi yhtiöille tulee säilyttää mahdollisuus ryhmitellä tase-erät entiseen tapaan. Yhtiön osakepääoma ei saa kasvaa lain muutoksen nojalla ilman yhtiön tahtoa. Muutos johtaisi siihen, että osakepääomaa koskevat rajoitukset kohdistuisivat myös näihin varoihin.

9 luku

Osakeanti

Osakeantilukuun on tehty useita myönteisiä viime vuosien markkinakehityksestä johtuneita uudistuksia ja selvennyksiä. Näitä ovat merkintälistojen poistaminen, maksu- ja kadusointisäännösten uudistaminen sekä toissijaisen merkintäoikeussäännöksen poistaminen.

TT kannattaa hallitukselle annettavien osakeantia ja optio-oikeuksia koskevien valtuutusten enimmäisaikojen pidentämistä 5 vuoteen. Tämä helpottaa pitkäaikaisten pääoma- ja rahoitusohjelmien toteuttamista yhdellä yhtiökokouksen päätöksellä. Ehdotus on saman suuntainen useiden muiden Euroopan maiden sääntelyn kanssa.

Nimellisarvottomuuteen perustuvan pääomajärjestelmän osalta TT:llä ei ole muuta huomautettavaa kuin mitä olemme jo lausuneet muualla. Kuitenkin myös nimellisarvoon perustuvat järjestelyt tulee kirjata kyseiseen lukuun.

Tuemme sitä, että antiehdoissa voidaan määritellä, kirjataanko merkintahinta sidottuun vai vapaaseen pääomaan. Ehdotuksista aiheutuvat muutokset tulisi ottaa huomioon kirjanpitolainsäädäntöä uudistettaessa.

TT kannattaa osakeantia koskevia muutosehdotuksia, mutta kiinnittää huomiota siihen, että osakeanti-termin ottaminen käyttöön tarkoittamaan sekä vanhojen että uusien osakkeiden antamista liikkeeseen, saattaa aihe-

Elinkeinpolitiikka

Antti Maijala, Pekka Salomaa

19.9.2003

9 (14)

uttaa sekaannusta sijoittajissa ja yhtiöiden piirissä. Uuden käsitteistön selkeyttä tulisi vielä pohtia ja arvioida, rajoitetaanko osakeanti-termi käsittämään vain uusien osakkeiden liikkeeseenlaskua.

10 luku**Optio-oikeudet**

Optioita koskevaa sääntelyä on muutettu merkittävästi esim. vaihtovelkakirjalainan sääntely sekä rekisterimerkintöjä koskevat säännökset. Ehdotetut ratkaisut eivät ole vielä toimivia.

TT kannattaa optio-oikeuksien rekisteröimiskäytännön helpottamista (10:4), mutta katsoo myös, että yritysten tulisi voida rekisteröidä muutokset ulos annetuissa optio-oikeuksissa. Tämä tarkoittaa, että niin optio-oikeuksien antaminen (määritellyn merkintäajan kuluessa), ei vain pieneminen, tulee voida rekisteröidä, kuten ehdotukseen on kirjattu. Tämä palvelee sekä yleisön että myös rekisteriviranomaisen tiedon tarvetta. Jatkuva rekisteröinti on nykyäänkin mahdollista osakeanneissa, mutta ei optio-oikeuksien osalta. Rekisteriviranomaisilla ei ole tästä syystä ajantasaista tietoa liikkeessä olevin optioiden määristä.

Optio-oikeuksien liikkeeseenlaskupäätöstä koskeva säännösehdotus (10:3) on nykyiseen lakiin verrattuna paljon selkeämpi, ja TT kannattaa ehdotusta. Mielestämme lakiin tulisi kuitenkin edelleen sisällyttää se, että optioiden ehdoissa olisi määriteltävä, mitkä oikeudet optiot tuottavat osakepääoman alentamistilanteessa.

11 luku**Osakepääoman korottaminen**

Mietinnössä ehdotetaan mahdollisuutta sisään tulevan pääomasijoituksen kirjaamiseen vapaaseen tai sidottuun pääomaan. TT kannattaa tehtyjä ehdotuksia.

12 luku**Pääomalaina**

TT:llä ei ole huomauttamista luvun suhteen.

13 luku**Varojen jakaminen**

Varojen jakoa koskevia edellytyksiä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että yhtiön varoja ei saa jakaa, jos yhtiötä uhkasi jakamisen seurauksena maksukyvyttömyys. Samalla ehdotetaan kiinteän, (emoyhtiön osalta) konsernin jakokelpoisten varojen määriin liittyvän rajan poistamista. Uudistus on kannatettava, koska vastaavia rajoituksia ei esiinny muissa maissa.

TT:n mielestä oikeusministeriössä tehtävässä jatkotyössä tulee vielä tämentää maksukyvyttömyyskriteerin määrittelyä ja pohtia sen seurannaisvaikutuksia yhtiöiden toiminnan ja rahoituksen kannalta. Mikäli maksuky-

Elinkeinpolitiikka

Antti Maijala, Pekka Salomaa

19.9.2003

10 (14)

vyttömyyskriteeristä on jo määritelty voimassa olevassa lainsäädännössä tai sen perusteluissa (esim. takaisinsaantilaki ja yrityssaneerauslainsäädäntö) tulee perusteluissa selkeyttää, mitä käsitteellä tarkoitetaan tässä yhteydessä.

Ehdotuksen mukaan yhtiökokous voisi valtuuttaa hallituksen omien varojen jakoon. Valtuutus voisi olla voimassa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka. TT kannattaa tätä, koska säännös joustavoittaa osingonjaon toteuttamista joko omien osakkeiden takaisinostoon liittyen tai pienemmissä yhtiöissä ottaen huomioon niiden erilaiset tarpeet.

Perustelujen mukaan viimeksi laaditun tilinpäätöksen jälkeen kertynyt varojen lisäys voidaan jakaa vain, jos kyseisestä kaudesta laaditaan tilintarkastettu tilinpäätös. Ehdotuksen sanamuodon mukaan säännöksen on tarkoitus sallia voitonjako tilikauden päättymisen ja varsinaisen yhtiökokouksen välisenä aikana. Tämä on hyvä ja tarpeellinen uudistus. Tämä vahvistaa sen tulkinnan, että muun muassa omien osakkeiden takaisinostot voitonjaon muotona voidaan toteuttaa myös alkuvuoden aikana ennen tilinpäätöksen vahvistamista.

Säännöksissä sallitaan myös "väliosingot", jolloin jo tilikauden aikana voidaan jakaa tilikaudella syntynyttä voittoa tilintarkastetun ja vahvistetun tilinpäätöksen perusteella. Lisäksi säännökset mahdollistaisivat voiton jakamisen jakautumisessa ja kombinaatiosulautumisessa heti ensimmäisen tilikauden aikana. Sanamuodot 13:1:3:ssa varojen jakamisesta tilinpäätöksen perusteella tulisi vielä selkeyttää. Tämä koskee mm. "alkavan tilikauden" määrittelyä.

Ehdotus ei lievennä osingonjaon edellytyksiä kesken tilikauden. Ehdotuksessa olevat termit "välitilinpäätös" ja "tilintarkastettu" ovat epäselvät. Sanamuodosta voitaneen päätellä, ettei normaali osavuositarkastus olisi tällainen. Tilintarkastaja ei tavallisesti osallistu osavuositarkastuksen laadintaan. Jos tilintarkastaja osallistuu siihen, myötävaikutusta ei yleensä kutsuta tilintarkastukseksi. Mielestämme sanamuotoja tulisi vielä parantaa. Pidämme myös vaatimusta "tilintarkastetusta välitilinpäätöksestä" (vahvistettuun tilinpäätökseen verrattuna samantasoista) ylimitoitettuna ainakin julkisissa yhtiöissä, tai yhtiöissä, jossa on auktorisoitu tilintarkastaja. Näissä yhtiöissä olisi riittävää

- normaali osavuositarkastuksen tarkkuus ja
- tilintarkastajan myötävaikutus jakopäätökseen tilintarkastusta kevyemmällä tavalla, (esimerkiksi todistamalla, ettei jakopäätös ole osakeyhtiölain vastainen).

Laista tulisi selkeästi ilmetä, mitä yhtiöltä ja tilintarkastajalta edellytetään.

Elinkeinopolitiikka

Antti Maijala, Pekka Salomaa

19.9.2003

11 (14)

Työryhmä ehdottaa, että voitonjakopäätös voisi ehdotuksen mukaan ylittää yhtiön hallituksen ehdottaman määrän. Yhtiökokous voisi tällöin päättää voitonjaosta vapaan oman pääoman puitteissa. TT katsoo ehdottomasti, että nykyinen rajoitus, jolloin hallituksen ehdotus määrittelee voitonjaon enimmäismäärän, tulee säilyttää. Hallitus on vastuussa yhtiön maksuvalmiudesta, yhtiön toiminnan kehittämisestä ja rahoituksen järjestämisestä. Yhtiön hallitus on pystynyt selvittämään ennakolta yhtiön maksukyvyn ehdottamiensa osinkojen osalta. Osingon lisäys yli hallituksen esittämän määrän voi johtaa yhtiön toiminnan ja rahoituksen suunnittelussa merkittäviin ongelmiin, joita ei voida yhtiökokouksen hetkellä ratkaista. Näistä syistä on keskeistä voida rajata voitonjako hallituksen esittämään määrään. Nykyinen järjestelmä on toiminut käytännössä hyvin, joten muutostarvetta ei ole. Ehdotuksen toteuttaminen lisäisi myös osakkeenomistajien vastuuta.

Tällä hetkellä voimassa olevat minimiosingot ovat kannatettavia vähemmistöosakkaiden suojaksi.

15 luku

Yhtiön omat osakkeet

Yhtiö voisi nykyistä laajemmin hankkia omia osakkeitaan suunnatusti eli muutenkin kuin olemassa olevan omistuksen suhteessa ja julkinen osakeyhtiö saisi hankkia korkeintaan 10 % omista osakkeistaan, kun raja nykyisin on 5 %. Omien osakkeiden hankkimista koskevaa sääntelyä helpotetaan monien yksityiskohtien osalta (mm kokouskutsun lähettämisaatimus henkilökohtaisena kaikille osakkaille).

Omien osakkeiden hankkiminen on jo muodostunut vakiintuneeksi markkinaoperaatioksi monille julkisille yhtiöille ja Helsingin pörssi on antanut niistä yksityiskohtaisen ohjeistuksen. Menettelyjen yksinkertaistaminen on tarpeellista ja perusteltua. TT kannattaa näiden ehdotusten toteuttamista. Osakeyhtiölain nojalla hankittuja omia osakkeita tulisi voida käyttää hyväksi veroneutraalisti erityisesti yritysjärjestelyissä.

16 luku ja 17 luku

Yhtiörakenteen muuttaminen ja purkaminen ja jakautuminen

Työryhmä on ehdottanut sulautumismenettelyn lyhentämistä ja täsmentänyt jakautumisen edellytyksiä.

TT kannattaa tehtyjen ehdotusten toteuttamista. Samalla ehdotamme, että jatkovalmistelussa tulisi vielä pyrkiä yksinkertaistamaan tytäryhtiöfuusioiden toteuttamista erityisesti silloin, kun kyseessä on 100 prosenttisesti omistettu tytäryhtiö.

Elinkeinopolitiikka

Antti Maijala, Pekka Salomaa

19.9.2003

12 (14)

Lain käyttäjien kannalta olisi perusteltua, jos tytäryhtiöfuusiosta olisi oma lukunsa, jottei niitä koskevia poikkeuksia täytyisi "siivilöidä" normaaleja fuusioita koskevan tekstin joukosta. Tässä yhteydessä tulisi varmentaa, että OYL:n säännökset ovat riittävät rajat ylittävien sulautumien toteuttamiseksi. Kansainvälisten yhtiöiden toiminnan selkeyttämiseksi olisi myös tarpeen sisällyttää lakiin säännökset, jotka koskevat osakeyhtiöiden sulautumista ulkomaiseen yhtiöön siinä laajuudessa kuin Suomen laki niihin voi soveltua.

18 luku

Vähemmistöosakkeiden lunastaminen

TT:llä ei ole huomauttamista ehdotuksen suhteen.

Ehdotettu suhde AML:iin on sinänsä hyväksyttävä. AML:n lunastushinta pakollisissa lunastuksissa otettaisiin huomioon välimiesoikeudessa myös OYL:n mukaisissa vähemmistölunastamisissa. Tällä hetkellä AML:n hinnoittelumekanismissa on kuitenkin vielä ongelmia, kuten pitkäkö 6 kuukauden keskihintasääntö sekä lain rakenteesta johtuva Ratan rooli säännön tulkitsijana. Näitä epäkohtia on esitetty korjattaviksi. AML:n normi on muutettava samanaikaisesti OYL uudistuksen kanssa

19 luku

Yritysmuodon muuttaminen

TT kannattaa tehtyjä ehdotuksia.

20 luku

Yhtiön purkaminen

TT:llä ei ole kommentoitavaa luvun suhteen.

21 luku

Päätöksen pätemättömyys ja mitättömyys

Ehdotuksen mukaan yhtiökokouksen päätös voisi olla tiettyjen edellytysten puitteissa joko pätemätön tai mitätön (21:1 ja 2). Pätemättömyystapauksissa moitekanne olisi nostettava kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tekemisestä. Kokonaan uusi säännös olisi, että yhtiökokouksen päätökseen rinnastuva hallituksen yhtiökokouksen valtuutuksen nojalla tekemää päätös olisi mitätön, jos päätös selvästi loukkaa sellaisen osakkeenomistajan etua, jonka suostumusta ei ole saatu (21:3).

TT hyväksyy edellytykset, joiden mukaan yhtiökokouksen päätös olisi pätemätön tai mitätön, mutta katsoo, että lakiin ei tule sisällyttää säännöstä,

Elinkeinopolitiikka

Antti Maijala, Pekka Salomaa

19.9.2003

13 (14)

joka merkitsisi hallituksen yhtiökokousvaltuutuksen nojalla tekemän päätöksen mahdollista mitättömyyttä.

Tämä vaikeuttaisi yhtiöiden toimintaa heikentämällä hallituksen päätösten ennustettavuutta ja pysyvyyttä. Hallitus toimii omalla vastuullaan ja on viime kädessä vahingonkorvausvastuussa yhtiöön ja osakkaisiin nähden. Nykyiset osakkeenomistajien jälkikäteiset, taloudelliset oikeussuojakeinot ovat riittäviä eikä asia muodosta oikeuspoliittista ongelmaa. Suunnatun osakeannin edellytykset on säännelty riittävällä tarkkuudella jo nykylaissa.

22 luku

Vahingonkorvaus

Johdon vahingonkorvausvelvollisuutta ehdotetaan kiristettäväksi; mm yksittäiselle osakkeenomistajalle annetaan oikeus nostaa kanne yhtiön lukuun tilanteissa, joissa yhtiökokous ei ole päätöstä tehnyt.

Mielestämme nykyiset säännökset ovat riittävän ankaria ja ne ovat toimineet hyvin. Niiden soveltamisessa ole esiintynyt yleisempiä ongelmiakaan, jotka loisivat tarpeen muuttaa lakia tältä osin. TT:n mielestä ehdotettuja muutoksia ei tule toteuttaa.

Myöskään työryhmän ehdotukset käännetyistä todistustaakasta johdon osalta niin laajasti kuin ehdotetaan, eivät ole onnistuneita. Johdon vahingonkorvausvastuusta ehdotetaan tiukennettaviksi (22:1.3) kääntämällä todistustaakka johtoa vastaan kaikissa muissa tapauksissa paitsi 1 luvun yleisten periaatteiden vastaisista toimista aiheutuneista vahingoista. TT katsoo, että korvausvelvollisuuden todistelussa yleiset prosessuaaliset säännöt toimivat riittävän tehokkaasti näissä asioissa.

Kuitenkin todistustaakan kääntäminen nimenomaisella säännöksellä lähipiirin hyväksi tehtyjä toimia tarkasteltaessa on johdonmukainen muutos ottaen huomioon se, että laista ehdotetaan samalla poistettavaksi lähipiirilainoja koskeva säännös.

Osakkeenomistajan korvausvastuuta (22:2) tiukentavia ehdotuksia emme myöskään pidä perusteluina lukuun ottamatta yhtiön läheisen hyväksi tehdyllä toimella aiheutettuja vahinkoja. Yhtiökokouksen puheenjohtajan korvausvastuuta koskevan lainkohdan lisäämistä lakiin TT ei pidä tarpeellisena. Osakkeenomistajan oikeus moittia yhtiökokouksen päätöstä on riittävä oikeussuojakeino.

23- 25 luvut

Ehdotusta yhtiöoikeudellisten riitojen keskittämisestä yhteen alioikeuteen hovioikeuspiiriä kohden, pidämme kannatettavana uudistuksena.

Ehdotukseen sisältyy (23:1) muutos vaikutusvallan väärinkäyttöön liittyviin lunastustilanteisiin. Ehdotuksessa lunastus ei tapahtuisi enää yhtiön varoista vaan osakkeenomistaja, joka loukkaa vähemmistön oikeuksia, oli-

Elinkeinopolitiikka

Antti Maijala, Pekka Salomaa

19.9.2003

14 (14)

si velvollinen lunastamaan. Ehdotetun kaltaisessa muodossa oikeus vaatia lunastusta lienee vaikea saada toteutumaan osapuolen maksamiseen. Lisäksi muutos vie kohdeyhtiön johdolta ja vähemmistöosakkeenomistajilta intressin yrittää estää epäasiallisia päätöksiä, koska korvaus ei tulisi yhtiön varoista. Ehdotuksen tarpeellisuutta tulisi vielä selvittää varsinkin kun voimassa oleva säännös on toiminut riittävän hyvin.

TT kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa tästä yritysten toimintaan keskeisesti vaikuttavasta muutosehdotuksesta ja toivoo voivansa osallistua lain jatkovalmisteluun.

Kunnioittavasti

TEOLLISUUDEN JA TYÖNANTAJAIN KESKUSLIITTO
Elinkeinopolitiikka

Tarmo Korpela
Varatoimitusjohtaja